

Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2010:B15

Smedja på Grömsta 1:9

Fönsterrenovering inom ramen för Länsstyrelsens stöd till ekonomibyggnader av enklare typ

Anitkvarisk medverkan

Grömsta 1:9
Munktorp socken
Västmanlands län

Lisa Skanser

**Smedja på Grömsta 1:9
– Fönsterrenovering inom ramen för Länsstyrelsens stöd till
ekonomibyggnader av enklare typ**

Antikvarisk medverkan

Grömsta 1:9
Munktorps socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM 090073

Lisa Skanser

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlgatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2010

Omslagsfoto: Smedjan i oktober 2010

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Lisa Skanser, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-07-4

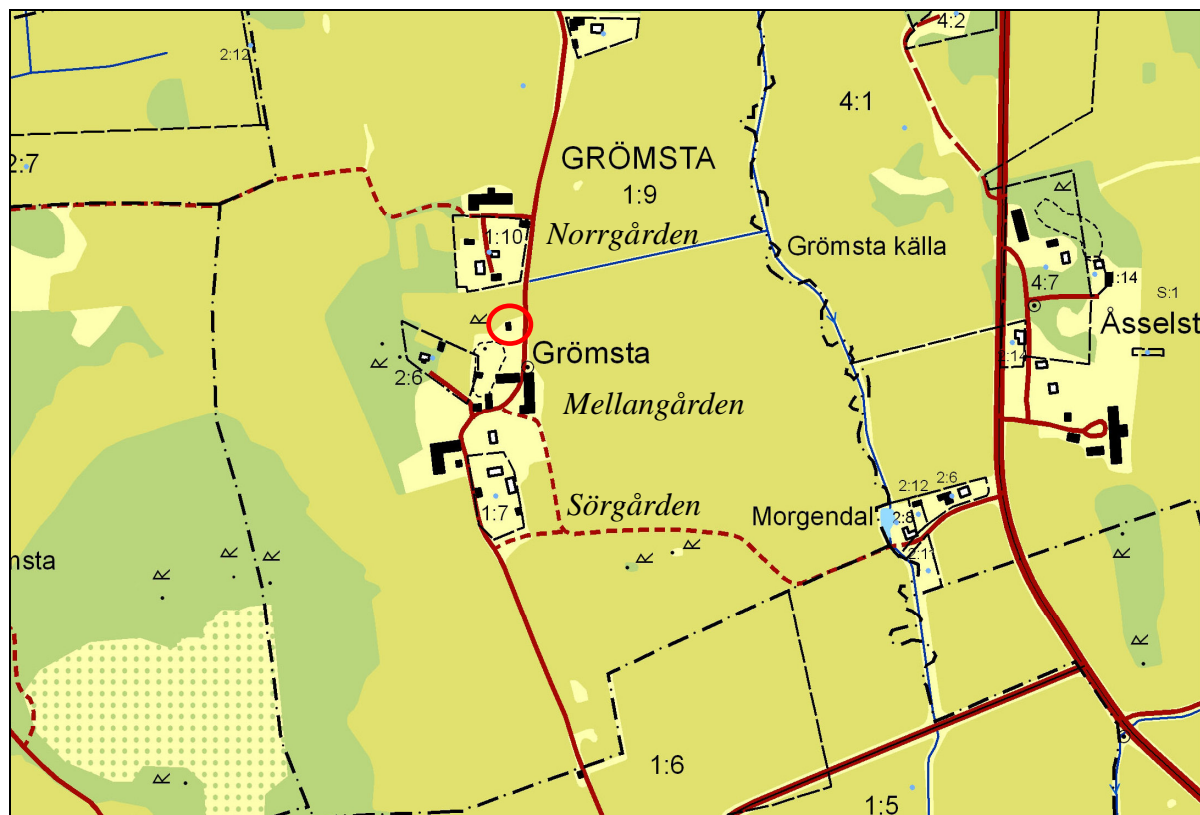
Inledning

Fastigheten Grömsta 1:9 kallas Mellangården och ligger i Grömsta by i nordvästra delen av Munktorps socken. Bygatan passerar intill Sörgården och Mellangården och svänger därefter mot nordost för att fortsätta mot Norrgården. Fastigheten är en lantbruksegendom och bebyggelsen omfattas av flera stora och små ekonomibyggnader samt ett bostadshus. Den aktuella smedjan ligger, som brukligt i äldre tid, en bit bort från gårdens övriga bebyggelse utmed vägen mot Norrgården. Gården har bevarat månghussystem, det vill säga en byggnad för varje funktion, och den solitärt belägna smedjan utgör en viktig del av en helhet i gårdsbilden. Den har även kvar sin ursprungliga exteriöra och interiöra karaktär med fast och lös inredning.

Fastighetsägaren har sökt bidrag för att renovera smedjans fönster inom ramen för Länsstyrelsen i Västmanlands läns stöd för ekonomibyggnader. Länsstyrelsen beviljade bidrag på 3750 kr i beslut daterat 2010-04-23, dnr 434-10391-09. För antikvarisk medverkan svarade Västmanlands läns museum genom antikvarie Lisa Skanser som även sammanställt rapporten.

Historik

Mellangårdens byggnadsbestånd uppfördes i slutet av 1800-talet samt under 1900-talets första decennium. Smedjan var i bruk till slutet av 1960-talet.

Den aktuella smedjan är inringad med röd ring. Utdrag ur digitala fastighetskartan från 2004, skala 1:10 000.

Beskrivning

Smedjan är uppförd av stolpverk och fasaderna är klädda med rödfärgad locklistpanel. Grunden består av huggen sten. Sadeltaket är täckt med enkupigt lertegel. På vardera långvägg finns spröjsade tvåluftsfönster med sex glas/båge. Fönstersnickerierna är vitmålade medan fodren är svartfärgade. Glasen var munblåsta och flera rutor var sedan tidigare skarvade med remsor av skuret glas. Mot söder finns en stor pardörr av stående, tjärstrukna bräder. Inne i smedjan består golvet av stampat jordgolv. Fast och lös inredning är bevarad.

Skador

Smedjans fönster uppvisade färg- och kittbortfall. På västra långväggen hade delar av högra bågens spröjs och glas fallit bort.

Byggnadsvårdsåtgärder

Fönsterbågar lagades, några understycken och spröjs fick nytillverkas, i samma dimensioner och utförande som befintliga. Kärnvirke av god kvalitet användes till lagningar och där nya rutor behövdes återanvändes munblåst glas. De tidigare traditionella skarvningarna av glasremsor behölls. Den lösa färgen på bågarna skrapades bort och träet i bågarna mättades med linolja. Bågarna målades sedan i flera tunna lager av Kulturhantverkarnas linoljefärg, bruten vit 0502Y, med torktid emellan strykningarna.

Resultat

Fönsterrenoveringen har skett enligt länsstyrelsens beslut och godkänns ur antikvarisk synvinkel.

Bilder före renovering

Västra fasadens fönster före renovering, höger båge i behov av nya delar och glas.

Glas skarvade med remsor av skuret glas, vänster båge på östra fasaden.

Bilder under renovering

Bågar under renovering. Lagade under/överstycken och spröjs. Foto:Ove Eriksson.

Bilder efter renovering

Västra fasadens fönster efter renovering.

Östra fasadens fönster efter renovering. Rensor av skuret glas har återmonterats.

Smedjan efter renovering oktober 2010.

Administrativa uppgifter

Västmanlands läns museums dnr: VLM 090073

VO Kulturmiljö; projektnr: 3-10-137

Länsstyrelsen dnr: 434-10391-09

Fastighetsbeteckning: Grömsta 1:9

Landskap: Västmanland

Län: Västmanland

Socken: Munktorp

Kommun: Köping

Ägare-beställare: Ewa Ragnarsson Holmgren
Grömsta 5
731 92 KÖPING

Entreprenör: Oves snickeri
Ove Eriksson
Norrvad 201
733 99 MÖKLINTA

Antikvarisk medverkan: Västmanlands läns museum
Antikvarisk expert Lisa Skanser
Karlskatan 2
722 14 VÄSTERÅS
Tele: 021-39 32 22

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Slottet, 722 11 VÄSTERÅS
Tele: 021-15 61 00 · Fax: 021-13 20 76 · E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-07-4